

Utvärderingsrapport

Forskarutbildning i antikens kultur och samhällsliv 2019-11-11

Inledning

I enlighet med riktlinjer fastställda av Uppsala universitet (UFV 2015/475) och Historisk-filosofiska fakulteten (HISTFILFAK 2017/23) har forskarutbildningen i antikens kultur och samhällsliv (AKS) utvärderats. Bedömarpanelen bestod av följande fyra personer: Thomas Heine Nielsen, lektor i grekiska vid Köpenhamns universitet och Ann-Louise Schallin, lektor i antikens kultur och samhällsliv, Stockholms universitet (externa granskare), Ingela Nilsson, professor i grekiska, särskilt bysantinsk, Uppsala universitet (intern granskare) samt Phil Beier, mastersstudent i litteraturvetenskap (studentrepresentant utsedd av studentkåren).

Utvärderingen genomfördes i två steg. Bedömarpanelen kunde från mitten av augusti 2019 ta del av AKS självvärdering angående forskarutbildningen kompletterad med handlingar relevanta för perioden 2014–2019 (Allmän studieplan i Antikens kultur och samhällsliv, Doktorandhandbok för forskarutbildning vid Institutionen för arkeologi och antik historia, Rättssäker bedömning av forskarutbildningen, Plan för avhandlingsarbetets slutfas, exempel på ifylld IPS samt exempel på en avhandlingsdisposition). Den 18–19 september genomförde bedömarpanelen ett platsbesök vid institutionen som syftade till att ge panelen möjligheter att få en så komplett uppfattning om forskarutbildningen som möjligt genom låta dem möta prefekt, utbildningsansvariga, lärare/handledare och doktorander. Under dag två, då panelen började samförfatta sitt utlåtande, fanns alla berörda AKS-parter tillgängliga på institutionen för vidare frågor och diskussioner.

De viktigaste slutsatserna av utvärderingen

Självvärderingen bestod av två delar, dels en generell självvärdering, dels en fördjupad del som behandlade handledning inom forskarutbildningen. Det är intressant att konstatera att bedömarutlåtandet på det hela taget lyfter fram samma styrkor och svagheter samt åtgärder som identifieras i självvärderingen.

Styrkor med utbildningen

Sammantaget konstaterar bedömarpanelen att både självvärderingen och intervjuerna visar att forskarutbildningen i AKS håller en hög kvalitet och når målen i högskolelagen och högskoleförordningen. Utbildningens styrkor är bland andra följande:

- huvudområdet är väl integrerat med andra ämnen inom institutionen och ämnesbredden skapar en dynamisk miljö där doktorander från ett mindre ämne kan utvecklas och växa. Denna integrering stimuleras medvetet genom handledning över disciplingränserna samt en gemensam doktorandförening.
- en tydlig strävan att fortlöpande revidera och utveckla utbildningen via processdokument som doktorandhandboken och riktlinjer kring rättssäker examination, ett arbete i vilket doktoranderna är en aktiv part.
- utbildningen ger en god förberedelse för livet efter examen vilket tydligt framgår av att doktorander som disputerat eller är i slutfasen av utbildningen fått anställning inom ämnet och/eller erhållit externa forskningsmedel.
- doktoranderna integreras i ett stort utbud av nationella och internationella nätverk.
- möjligheterna att erhålla kurspoäng och skräddarsy sin utbildning är många och varierade, och förutom de tre obligatoriska forskarkurserna står det doktoranden fritt att välja sina kurser i samråd med handledarna.
- handledare med hög vetenskaplig och pedagogisk kompetens som av doktoranderna bedöms som mycket engagerade och tillgängliga och som kontinuerligt möts i ett handledar-kollegium.

Utvärderingsrapport

Forskarutbildning i antikens kultur och samhällsliv 2019-11-11

- kontrollmekanismer inbyggda i utbildningen för att säkerställa avhandlingens progression och vetenskapliga kvalitet, så att doktoranden tryggt kan lägga fram sin avhandling utan att riskera att bli underkänd.

Till dessa styrkor vill ämnet gärna framhålla det livaktiga och rikt varierade högre seminariet som infaller en gång per vecka och där doktorander, forskare och internationella gäster presenterar sitt arbete. Seminariet utgör en viktig del av forskarutbildningen, inte minst som en kontinuerlig genomlysning av avhandlingsarbetets progression och som träning för doktoranderna att presentera sitt arbete skriftligen och muntligen.

Identifierade svagheter och utvecklingsområden

De svagheter som bedömarpanelen pekat på lyfts fram och problematiseras redan i den egna självvärderingen. Antalet doktorander inom ämnet upplevs som problematiskt och rekommenderas att öka, vilket inte tar hänsyn till att frekvens i nyrekryteringen är helt avhängig institutionens ekonomiska situation. Praktiska problem för nya doktorander upplevs också som en svaghet vilket kan avhjälpas med en tydlig struktur och introduktion för nyantagna, i synnerhet av utländsk härkomst, vilket dock redan sker i stor utsträckning.

Självvärderingen lyfter fram en medvetenhet om att utbildningen kan riskera att inte vara tillräckligt heltäckande vad gäller läskurserna, något som bedömarpanelen även håller med om. Vidare menar panelen att frekvensen i handledningen kan upplevas som stressande för doktoranderna, men det är oklart om detta omdöme baserar sig på doktorandernas synpunkter vid platsbesöket, då det vid arbetet med självvärderingen tydligt framkom att det är doktoranderna som avgör när och hur handledning ska ske.

Slutligen anger panelen att det föreligger en konflikt mellan doktorandföreningen och lärarkollegiet angående tillträde och insyn i det senare. Frågan gäller dock handledarkollegiet, inte lärarkollegiet, och såsom klargjordes både i självvärderingen och under platsbesöket, avhandlar handledarkollegiet även enskilda doktoranders progression och eventuella problem, en diskussion som av integritetsskäl bör ske enbart mellan handledarna.

På en punkt ger bedömarpanelen nya insikter, nämligen att det finns en otydlighet i den allmänna studieplanen i fråga om hur progressionen i utbildningen kartläggs och säkerställs, i synnerhet dess synlighet.

UPPSALA
UNIVERSITET

Dnr ARKEOLOGI 2019/52
Dnr HISTFILFAK 2020/1, 2020/2

Utvärderingsrapport

Forskarutbildning i antikens kultur och samhällsliv
2019-11-11

Planerade åtgärder och utvecklingsinsatser

Institutionen noterar att huvudområdets självvärdering och bedömarpanelens rapport inte innehåller några allvarliga brister i utbildningen utan är tämligen samstämmiga vad gäller styrkor och identifierade utvecklingsområden. Tabellen sist i dokumentet summerar de rekommendationer och planerade åtgärder som kommer att vidtas för att ytterligare höja kvaliteten.

UPPSALA
UNIVERSITET

Dnr ARKEOLOGI 2019/52
Dnr HISTFILFAK 2020/1, 2020/2

Utvärderingsrapport

Forskarutbildning i antikens kultur och samhällsliv
2019-11-11

Tabell: Utvecklingsinsatser för forskarutbildning i Antikens kultur och samhällsliv

Utvecklingsområde	Beskrivning och åtgärder	Ansvarig & tidsperiod
1) Progression och lärandemål	Ämnet bör förtydliga utbildningens progression och de lärandemål som ska svara mot denna. Åtgärd: En översyn av den Allmänna studieplanen i AKS som resulterar i en tydligare formulering vad gäller progression och lärandemål. Tydligare och mer medvetet utnyttjande av ISP för att dokumentera progressionen och att lärandemålen uppnås. Arbetet med att ta fram ett processdokument som inventerar och planerar olika delmål och delaktiviteter som ska inrymmas inom forskarutbildningen har redan påbörjats av handledarkollegiet och studierektorn för forskarutbildningen.	Ämnesföreträdare, handledarkollegium, studierektorn för forskarutbildningen Redan initierat, arbetet fortsätter VT 2020
2) Obligatoriska moment i studieplanen	Den obligatoriska kursen i filologi (7,5 hp) bör vara en metod- och teorikurs med fastställd läslista eller deltagande i en fakultetsöverskridande kurs. Åtgärd: Behovet av en filologikurs och dess innehåll styrs av den enskilda doktorandens förkunskaper i klassiska språk samt avhandlingens inriktning. Dock bör kursplanen för denna kurs definiera lärandemålen med hänsyn tagen till de individuella variationerna mellan doktorandernas behov.	Ämnesföreträdare, handledare i AKS tillsammans med doktorander VT 2020
3)Handledning	Reflektion kring handledningens målsättning och praktiker. Åtgärd: Panelen påpekar konsekvent tillämpning av dokumentation vid handledning både av handledare och av doktorander. I självvärderingens fördjupande del föreslogs följande åtgärder 1) en inventering av handledarpraktiker, auskultation vid andras handledning samt en ämnesövergripande diskussion om handledning vid institutionens upptaktsdagar, 2) öka handledarnas pedagogiska kompetens genom deltagande i seminarier och kurser anordnade av universitetet, ett halvdagsseminarium kring kvalitetsutveckling av doktorandhandledning där en erfaren handledare från annat ämne delar med sig av sina erfarenheter, 3) utarbetande av metoder för att säkerställa att alla doktorander får ett minimiutbud av handledningsinsatser i fråga om kvalitet och kvantitet, samt 4) ingående och löpande diskussioner med doktoranderna kring hur man ska förhålla sig till handledning för att skapa självständiga och kritiskt tänkande forskare.	Ämnesföreträdare, handledarkollegium, doktorandföreningen VT 2020 och fortlöpande
4) Kunskaper i moderna språk	Bristande kunskaper i moderna språk försvårar avhandlingsarbetet. Åtgärd: Panelen föreslår krav på kunskaper i moderna språk vid antagningen till forskarutbildningen. Detta är inte en optimal lösning då vi tidigare släppt kraven på kunskaper i grekiska och latin för att antas till forskarutbildningen och att då införa krav på moderna språk blir motsägelsefullt. En medveten satsning på att uppmuntra doktoranderna till att förvärva kunskaper i moderna språk under utbildningens gång bör dock göras.	Ingen åtgärd
5) Doktoranders inflytande och studiemiljö	Ökad lyhördhet för doktorandernas krav på ökat inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen, bl.a. representation i handledarkollegiet, samt förbättringar av doktorandernas studiemiljö. Önskemål om en gemensam fysisk plats för möten och diskussioner med mastersstudenterna. Åtgärd: Som påpekats tidigare är det olämpligt att låta doktorander delta i handledarkollegiet då enskilda doktorander diskuteras i detta forum. Studierektorn på forskarutbildningen har dock löpande kontakt med doktorandföreningen och prefekten genomför årligen medarbetarsamtal med doktoranderna. En gemensam mötesplats för studenter på olika nivåer kan skapas genom användning av våra olika seminarierum samt köket.	Ämnesföreträdare, handledare i AKS tillsammans med doktorander, studierektorn för forskarutbildningen VT 2020